

פרשת קרח - לתת למציאות להתבשל

6. במדבר *פרשת פינחס (פרק כו פסוק ט)
(ט) וּבְנֵי אֱלִיָּאֵב נְמוּאֵל וְדָתָן וְאֶבְיָרָם קְרוּאֵי קְרוּאֵי הָעֵדָה
אֲשֶׁר הֵצִו עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן בְּעֵדַת קָרַח בְּהִצְתָּם עַל ה':
אור החיים

הא למדת שהם המחטיאים העדה הנועדת, ואפשר שגם את קרח הם החטיאוהו, והגם שאמר הכתוב ויקח קרח שנראה שמעצמו עשה, אפשר שהיה למה שקדם לו מהם ולעולם הם הצו אותו

7. במדבר *פרשת קרח (פרק טז פסוק טו)
(טו) וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם לֹא חֲמוּר אֶחָד מֵהֶם נִשְׁאָתִי וְלֹא הִרְעִיתִי אֶת אֶחָד מֵהֶם:
רש"י

אל תפן אל מנחתם - לפי פשוטו הקטרת שהם מקריבים לפניך מחר אל תפן אליהם.

8. נועם אלימלך במדבר פרשת קרח
ויש לדקדק הלא המה העוברים על עיקר הדת שאמרו אין תורה מן השמים ומה אמר אל תפן* הלא בוודאי ידע באמת שהם מנחותי שאול חיים ואיך היה ההוא אמינא אצלו שיפן השם אל מנחתם:

9. במדבר רבה יוילטא* פרשת קרח (פרשה יח סימן ג)
אמרו חכמים חכם גדול היה קרח ומטועני הארון שנאמר ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם וקרח בן יצהר בן קהת

10. במדבר *פרשת קרח (פרק טז פסוק ד)
(ד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיַּפֵּל עַל פָּנָיו:
רמב"ן
ולא ויפלו, כי אהרן במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזו, ויהי כמחריש וכמודה שמעלת קרח גדולה ממעלתו, אבל הוא עושה דבר משה ומקיים גזירת מלך:

טלית שכולה תכלת בית מלא ספרים

11. מנחת חינוך פרשת תצוה מצוה צט אות א
והנה כפי ד' הר"מ נראה דהי' לו למטה ד' כנפות ולא מצינו דהו"ל ציצית. ולכאורה קשה דאמרינן בערכין הכל חייבין בציצית כהנים לויים אך באמת זה טעות דמעיל פטור מציצית לא מטעם דהוא בגד עבודה אלא אפילו בהדיוט כה"ג פטורה דקי"ל כסותך ולא של אחרים וטלית שאולה פטורה וזה הי' של הקדש

12. רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ו הלכה ו
הר הבית הלשכות והעזרות ובתי כנסיות ובתי מדרשות שאין בהן בית דירה פטורין לפי שהן קדש

13. במדבר *פרשת קרח (פרק טז פסוק ג)
וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה בָּלָם קִדְשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדְּוַע תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קֵהַל ה':
חזקוני

(ג) כי כל העדה כלם קדשים הם הבכורים שנתקדשו כדכתיב קדש לי כל בכור ועליהם העבודה מוטלת לעשות.

1. במדבר *פרשת קרח (פרק טז פסוק א)
וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאֶבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיָּאֵב וְאוֹן בֶּן פֹּלֵת בְּנֵי רְאוּבֵן:

2. רש"י במדבר *פרשת קרח (פרק טז פסוק א)
ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר (שמות ו, יח) ובני קהת וגו'. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו. מה עשה, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות, רובן משבט ראובן שכיניו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו וכיוצא בו, ... והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה. אמרו לו טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה. אמר להם חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה:

3. במדבר *פרשת קרח (פרק טז פסוק ה)
(ה) וַיִּזְבֹּר אֶל קָרַח וְאֶל כָּל עֵדָתוֹ לֵאמֹר בְּקִרְיֹדְעָה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר יִבְחַר בוֹ יִקְרִיב אֵלָיו: (ו) זֹאת עָשׂוּ קַחוּ לָכֶם מַחְתוֹת קָרַח וְכָל עֵדָתוֹ: (ז) וּתְנוּ בָהֶן אֵשׁ וְשִׂימוּ עָלֵיהֶן קִטְרֹת לִפְנֵי ה' מִקְרָה וְהָיָה הָאֵשׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְּדוֹשׁ רַב לָכֶם בְּנֵי לֵוִי:
רש"י

ולא טפשים היו שכך התרה בהם וקבלו עליהם לקרב, אלא הם חטאו על נפשותם, שנאמר את מחתות החטאים האלה בנפשותם. וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש ... אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה

4. דברים *פרשת עקב (פרק יא פסוק א)
(ו) וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלֵאבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאֵב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַעַם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת אֶהֱלִיָּהֶם וְאֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקָרְבַּי כָּל יִשְׂרָאֵל:

5. העמק דבר דברים *פרשת עקב (פרק יא פסוק ו)
(ו) ואשר עשה לדתן ולאבירם. כבר ביארנו בפ' קרח שאך המה הצו המחלוקת שלא לש"ש משנאתם את משה, משא"כ הר"ן איש היו צדיקים ונכנסו למחלוקת לש"ש יע"ש, מש"ה חושב בזה טובה גדולה לישראל מה שנבלעו בארץ, אבל על שריפת הר"ן איש נצטערו הרבה כמבואר שם, וקרח עצמו אף על גב שהוא עיקר מחלוקת זו, מב"מ לא היה באמת בעל מחלוקת ואיש ריב ומדון, רק באותה שעה היה רוח קנאה עוכרתו, אבל דתן ואבירם היו בעלי מחלוקת ומחרירי ריב, והיו לאבני נגף בישראל, והיה שמחה גדולה כשנפטרו מהם

אִישׁ מִחֶמְתּוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אִשׁ וַיְשִׁימוּ עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וַיַּעֲמְדוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמִנְשָׁה וְאֶהֱרֹן:

14. אור החיים בראשית פרשת ויחיל) פרק טז פסוק כח

ומה שאמר לראובן דברי קנטור שם צוה את הברכה על דרך אומרם (ספרי בהעלותך) עתידה עבודה שתחזור לבכורות, וכפי זה כיון שקבע לו שם הבכורה עתיד הוא לעמוד לשרת לעתיד לבא ותמצא שהצדיקים צופים ומביטים על העתיד, ולטעם זה השתדל יעקב לקנות הבכורה מעשו לבל יהיה לו חלק בעבודה לעתיד לבא. והגם שנתינה העבודה ללוים שקולים הם ויבואו שניהם לעבוד עבודת הקודש כי מעלין בקודש ולא מורידין.

15. באר מים חיים במדבר פרשת קרח

וקבלתינו בדברי מרן הרב האר"י ז"ל שאמרו שקרח עתיד לעלות לעתיד לבוא, ועוד מכנה אותו בקבלה על שם צדיק שמכניסו בכלל הכתוב צדיק בתמ"ר יפ"ח סופי תיבות קרח כנזכר למעלה.

16. דעת תורה במדבר עמוד קס

הנה יתכן שאלמלא דרישת משה היה שומע להם ה' ומקבל מנחתם. וכל זה ראיה לדברינו, כי מחלוקת קרח ועדתו לא היתה מחלוקת פשוטה, כמורגלים להבין זאת, אלא היתה באמת מחלוקת של מצוה, אלא רק שלא היתה לשם שמים...

17. שפת אמת במדבר פרשת קרח שנה תרמג

ויתכן לרמוז בוקר ויודע ה' כי מקודם לא ה' נודע צדקת אהרן עד אחר מחלוקת חזו והי' נסיון לשניהם ואהרן עמד בניסיון וקרח לא עמד כי באמת המחלוקת ה' צריך להיות רק שהי' צריך להיות לשם שמים והי' מתקיים כדאיתא בזוה"ק פ' בראשית במאמר יהי רקיע וכמ"ש במ"א באורך מזה. ולכן אח"כ נתעלה אהרן.

18. שפת אמת במדבר פרשת קרח שנה תרמז

פ' דיש ב' בחי' בעבודת ה' בריוחוק ובקירוב. ושניהם צריכין סייעתא דשמיא. יש מי שמרחק עצמו ושפל בעיניו והוא מדה טובה אך שצריך להיות במדה וצריכין עזר ה' שלא להתרחק יותר מדאי ויש בחי' התקרבות ואם הוא מתוך אהבת השי"ת ואהבת האמת ואהבת התורה הגם שהוא כמו גאות מ"מ אם הוא לש"ש מסייעין לו להיות במדה ושלא יבוא לידי גאות ח"ו. וזה שלום לרחוק ולקרוב שהקב"ה מקבל כל העובדים לשמו ית' ומסייע להם להביאם לדרך האמת והשלום במדה. וכן מצינו באהרן שריחק עצמו כמ"ש קרב אל המזבח שהי' בוש. ובקרח מצינו שקירב עצמו יותר מדאי. כמ"ש המעט מכם כו'. אבל העיקר הי' צריך להיות לשם שמים ואז הי' נעשה שלום ביניהם:

הלימוד ממעשה הקטרות

19. במדבר פרשת קרח) פרק טז פסוק ה. יח

(ה) וַיִּדְבֹר אֶל קָרַח וְאֶל כָּל עֵדְתוֹ לֵאמֹר בְּקֶרְבְּךָ וַיֵּדַע ה' אֶת אִשְׁרָךְ לֹא וְאֶת הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב אֵלָיו וְאֶת אִשְׁרָךְ יִבְחַר בּוֹ וְקִרְיַב אֵלָיו: (ו) זֹאת עָשׂוּ קָחוּ לָכֶם מִחֲתוֹת קָרַח וְכָל עֵדְתוֹ: (ז) וַתֵּנוּ בָּהֶן אִשׁ וַיְשִׁימוּ עֲלֵיהֶן קִטְרֹת לִפְנֵי ה' מִחֶרֶץ וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְּדוֹשׁ רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי: ... (יב) וַיִּשְׁלַח מִנְשָׁה לִקְרֹא לְדָתָן וּלְאֶבְיָרִם בְּנֵי אֶלְיָאֵב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה: (יג) הַמַּעַט כִּי הֵעֲלִיתֶנוּ מֵאֲרָץ זָבֹת חֶלֶב וְדִבַּשׁ לְהִמְיִתֵנוּ בְּמִדְבָּר כִּי שִׁתְּרָר עֲלֵינוּ גַם הַשִּׁתְּרָר: (יד) אִךְ לֹא אֶל אֲרֶץ זָבֹת חֶלֶב וְדִבַּשׁ הִבִּיאֵתֶנוּ וַתִּקֶּן לָנוּ נְחֹלֶת שָׂדֶה וּכְרָם הַעֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקָר לֹא נַעֲלֶה: (טו) וַיִּחַר לְמִנְשָׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׁאָתִי וְלֹא הִרְעַתִּי אֶת אֶחָד מֵהֶם: (טז) וַיֹּאמֶר מִנְשָׁה אֶל קָרַח אֲתָה וְכָל עֵדְתְךָ הִיוּ לִפְנֵי ה' אֲתָה וְהֵם וְאֶהֱרֹן מִחֶרֶץ: (יז) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֶמְתּוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וְהַקְּרִיבָתֶם לִפְנֵי ה' אִישׁ מִחֶמְתּוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים מִחֶמְתּוֹ וְאֶתָּה וְאֶהֱרֹן אִישׁ מִחֶמְתּוֹ: (יח) וַיִּקְחוּ

20. רמב"ן במדבר פרשת קרח) פרק טז פסוק טז

והנכון בעיני, כי מתחלה אמר להם זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו וגו' והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש, ולא אמר שיהיה אהרן עמהם, והם שתקו, ואולי לא נתרצו ולא הודו בכך. כי חשבו אם יהיה אהרן עמנו תרד האש לכולנו או לא תרד כלל ונהיה כלנו שוים, ואם לא יהיה אהרן עמנו ולא תרד האש, יאמרו כי לא בחר בנו, ויחשבו כי בו כבר בחר שירדה האש בקרבנותיו ביום השמיני. ואותו היום יש לנו טענה עליו, שלא היה לבחור באהרן שיהיה הוא לבדו הכהן רק בזכות ישראל שעשו המשכן, ולכל שליח צבור היה יורד, ועדיין לא הוחלפו הבכורים בעת ההיא. על כן לא היה קרח חפץ לנסות דבר בלא אהרן. והיו שם דתן ואבירם כאשר דבר להם משה כן, והיו הם בכלל מה שאמר (פסוק ו) קרח וכל עדתו, וכאשר שלח להם ויאמרו "לא נעלה" ויחר למשה מאד, ורצה לגזור עליהם שלא ימותו כמות כל האדם, אז חזר משה אל קרח ואמר קחו איש מחתתו חמשים ומאתים מחתות ואתה ואהרן איש מחתתו, והנה הוציא מכללם דתן ואבירם. וזה טעם "חמשים ומאתים מחתות", כי מה צורך להזכיר המנין במקום הזה. והכניס אהרן שיהיה עמהם, אז שמע קרח אליו, כי חשב שישתוה המעשה בהם ובאהרן:

21. הכתב והקבלה במדבר פרשת קרח) פרק טז פסוק טז

ולדבריו יש לתת טעם על שבויי הלשונות שבין מאמרו זה למאמרו הראשון, כי למעלה הזכיר אצל המחנות לשון נקבה, ותנו בהן, ושמו עליהן בנו"ן, וכאן אמר ונתתם עליהם במ"ם, וכן שם אמר אצל הקטורת לשון שימה וכאן אמר לשון נתינה, כי במאמרו הראשון היתה באמת כוונת משה להראות אות מופת אמתי על המובחר לכהונה, כמאמרו שם והי' האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש, לכן אמר שם לשון שימה בקטורת, שהוא יורה על ההתנהגות בקטורת על סדר הראוי והנכון בו, ולהיות המכוון בו להיות מופת ברור על אמתות הכהונה, א"כ עבודה ראוי' היא, הקטורת ראוי לסדרו על המחנה כדין, והמחנות עומדות מכוונות לקבל את הקטורת אל תוכן, לכן כתב שם בנו"ן הנקבה, כמו בכל מקום שהוזכר לשון נקבה על דבר הראוי לקבלה; אמנם כאן אחר שהתפלל אל תפן אל מנחתם, והיה בטוח בתפלתו שלא תשוב ריקם, והקטורת בלתי ראויה תהיה, לכן לא הזכיר לשון שימה רק לשון נתינה והוא הנחה בעלמא בלתי סדר הראוי ונכון אליו, והזכיר גם כן המחנות בלשון זכר, ונתתם עליהם כמו על דבר שאינו ראוי לקבלה; אמנם האנשים הרשעים האלה בחשבם שהקטרתם ראויה תהיה והתכוונו לשום הקטורת על סדר הראוי והנכון בו לכן אמר בהם וישימו.

כך היא גאולתן של ישראל – קמעא קמעא

22. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י משנה א

והיסוד השנים עשר ימות המשיח, והוא להאמין ולאמת שיבא ואין לומר שנתאחר אם יתמהמה חכה לו, ואין לקבוע לו זמן

23. במדבר פרשת שלח) פרק יד פסוק מד. מה

(מד) וַיַּעֲפִילוּ לַעֲלוֹת אֶל רֹאשׁ הָהָר וַאֲרֹן בְּרִית ה' וּמִנְשָׁה לֹא מִנְשָׁה מִקְרַב הַמַּחֲנֶה: (מה) וַיִּירָד הָעֶמְלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיִּשְׁבִּי בְּהָר הַהוּא וַיִּכְתּוּם עַד הַחֲרָמָה: פ אור החיים (מד) ויעפילו וגו'. טעו בהוראת דעתם כי לצד שהם מרדו בה' כאומרם שאינו יכול לתת בידם העמים הרמים לזה חשבו לתקן לבטוח בה' ולהחליט האמונה כי הצל יציל ועלו ההרה, ולא נתרצה ה' כי מכתם טריה וכבר נגזרה גזרה.

גם בוא וראה מדוד מלך ישראל בעניין בת שבע. כי אמ' רבותינו ז"ל, ראוייה היתה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית, שני' ואני לצלע נכון, אלא שאכלה פגה, כאדם שאוכל הפרי כשהוא בוסר ואינו מניחו להתבשל, כן דוד אם היה ממתין עדיין היתה נופלת בגרלו, כי היה מת אוריה. כאשר היה מאביגיל, שמת בבל ולקחה לו לאשה. כי הוא רצה להיות עמה, כי היה חושב לנבל כמת, מפני שהיה מורד במלכות, והיא מלטתו בחכמתה, ואמרה לו כי לא יצא טבעו בעולם, ועל כן אמ' ולא תהיה זאת לך לפוקה, זאת מכלל דאיכא אחריתי, והוא חזר והודה לה, ואמ' לה, ברוך טעמך וכו', וסוף כל סוף היתה לו. גם כן מעניין בת שבע, אילו היה ממתין, סוף כל סוף היתה לו אחר מות אוריה, כי מקודם לכן היתה ראוייה לו. אך הוא חשב בליבו, הרי היא פנויה. כאשר אמ' רבותינו ז"ל, כל היוצא למלחמות בית דוד גט כריתות כותב

סיכום:

קורח היה ענק שבענקים. מאחורי הטענה של קורח 'כל העדה כולם קדשים' יש הרבה אמת ולעיתים לבוא אומר האר"י הקודש שטענת קורח תפרח, רמז לדבר שמו של קרח רמוז בסופי תיבות 'צדיק כתמר יפרח'. שתי טעויות היו לקרח שגררו אותו לשאול תחתיות: 1. כשדנתן ואבירם נתנו למחלוקת פן אישי והאשימו את משה בהאשמות שווא, קרח המשיך לחלוק על משה. 2. הניסיון להליש את האיידאל של 'כל העדה כולם קדשים' לפני שהמציאות בשלה לכך.

עלינו להיות סבלנים, חובתנו לראות שהמציאות מתקדמת בכיוון חיובי אך אל לנו לנסות לזרז תהליכים בדרכים אלו ואחרות. כל הניסיונות לזרז תהליכים לפני שלב הבשלות לא רק שלא יעילו אלא יזיקו נזק גדול. כך אירע לקרח וכך גם אירע לדוד המלך עם בת שבע. דוד המלך מחמת ענותנותו שם לב ששגה ואמר 'חטאתי', קרח לעומת זאת החזיק במחלוקת וירד לשאול תחתיות.

24. אבן עזרא שמות *פרשת בשלח) פרק יד פסוק יג

יש לתמוה, איך יירא מחנה גדול של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם, ולמה לא ילחמו על נפשם ועל בניהם? התשובה, כי המצרים היו אדונים לישראל, וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים ונפשו שפלה, ואיך יוכל עתה להלחם עם אדוניו, והיו ישראל נרפים ואינם מלומדים למלחמה. הלא תראה כי עמלק בא בעם מועט, לולי תפלת משה היה חולש את ישראל. והשם לבדו שהוא עושה גדולות (איוב ה, ט) ולו נתכנו עלילות (ש"א ב, ג) סבב שמתו כל העם היוצא ממצרים הזכרים, כי אין בהם כח להלחם בכנענים, עד שקם דור אחר דור המדבר, שלא ראו גלות והיתה להם נפש גבוהה

25. רמב"ם במדבר *פרשת קרח) פרק טז פסוק א

והנה ישראל בהיותם במדבר סיני לא אירע להם שום רעה, כי גם בדבר העגל שהיה החטא גדול ומפורסם היו המתים מועטים, ונצלו בתפלתו של משה שהתנפל עליהם ארבעים יום וארבעים לילה. והנה היו אוהבים אותו כנפשם ושומעים אליו, ואלו היה אדם מורד על משה בזמן ההוא היה העם סוקלים אותו, ולכן סבל קרח גדולת אהרן וסבלו הבכורים מעלת הלויים וכל מעשיו של משה. אבל בבואם אל מדבר פארן ונשרפו באש תבערה ומתו בקברות התאוה רבים, וכאשר חטאו במרגלים לא התפלל משה עליהם ולא בטלה הגזרה מהם, ומתו נשיאי כל השבטים במגפה לפני ה', ונגזר על כל העם שיתמו במדבר ושם ימותו, אז היתה נפש כל העם מרה והיו אומרים בלבם כי יבואו להם בדברי משה תקלות, ואז מצא קרח מקום לחלוק על מעשיו וחשב כי ישמעו אליו העם

26. הרב יצחק גינתבורג

אנו יודעים בוודאות לאן מועדות פנינו, אנו יודעים כי הגאולה בוא תבוא, אך איננו יודעים להגדיר ולתפוס בשלימות מהי אותה גאולה. כך קובע הרמב"ם שכל יהודי מחויב להאמין בביאת המשיח, וכל מי שאינו מאמין בו, או שאינו מחכה לביאתו, הרי הוא "כופר בתורה" (הלכות מלכים פ"א א). אך הרמב"ם גם אומר על ימות המשיח ש"כל אלו הדברים לא ידע אדם איך שיהיו עד שיהיו"

מי שמול עיניו עומדים רק הישגים מוגדרים וחלקיים – "תוכניות מדיניות" שהגו בני-האדם וכיוצא באלה – נמצא כל הזמן בלחץ של זמן, בהרגשה ששעון-החולך ומתרוקן ואולי נחמיץ את ההישג המבוקש. כך הכל יכול להכשל, וגם ההצלחה אינה אלא הצלחה חלקית, שהרי האדם אינו יכול ליצור דבר מושלם באמת. מי שעובד בצורה כזו, מנסה להגיע לפתרונות מסוימים ולמצוא רגיעה חלקית – הריהו בעצם תלוש ואובד: הוא מנסה לייצר הישגים מסויימים, נלחץ כדי ליישם אותם, כאשר אין הצלחה הוא אבוד וכאשר יש הצלחה גם היא בערבון מוגבל ביותר...

אבל היהודי המאמין יודע שהמטרה הסופית, אשר בודאי תגיע ותתגשם, היא הטוב האלקי המוחלט, לא פחות. ברור למעלה מכל ספק שאכן נגיע אל מלכות בית דוד, אל כינון סנהדרין ושמירת התורה בשלמות, אל בנין המקדש, ואל השלום השלם של אחרית הימים. כיון שכך, איננו סופרים כל פעם לאחור, מאיזו מטרה חלקית וסופית העומדת מול עינינו, ומנסים להשיג רק אותה – אלא בטוחים אנו בהתגשמות כל היעודים והחלומות הגדולים, וצועדים בבטחה בדרך אליהם: יום אחד לעומר, שני ימים לעומר... עד אשר נבוא אל הר בית ה'.

27. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קז עמוד א

ראוייה היתה בת שבע בת אליעם לדוד מששת ימי בראשית, אלא שבאה אליו במכאוב. וכן תנא דבי רבי ישמעאל: ראוייה היתה לדוד בת שבע בת אליעם, אלא שאכלה פגה. (שקפץ את השעה לזקק על ידי עבירה.)

